

TV-utsändning

Definitionen av "TV-utsändning" är lurig. Vanliga TV-sändningar är "broadcast", samma signal går till många. Internet är typiskt "unicast", var och en begär det man är intresserad av, men kan också vara broadcast i särskilda situationer.

Det står dock i lagens förarbeten att distribution av live-video på nätet använder broadcast (eller möjligen "multicast"). Det står också att broadcast över nätet är avgiftspliktigt. Därmed är väl saken klar?

Så enkelt är det inte. Vad som *inte* står i förarbetena är att användningen av broadcast bara är en teknik för att spara bandbredd i stamnätet. Den används *inte hela vägen* till användaren, för sista biten är det inte smart att använda broadcast och man gör det heller inte. Man använder traditionell unicast. Sluteffekten är att *ur användarens synvinkel* är det alltid *unicast* som pågår.

Det är just på grund av det är unicast som man på individnivå måste gå till SVT Play och begära att strömmen skickas till just din dator. Utan en begäran sänds inget ända fram. Det pågår alltså ingen "TV-utsändning" jämförbar med vanlig TV-utsändning, det enda som pågår är "Video On Demand". Säkerligen live för vissa kanaler men hela tiden enbart On Demand.

Man kan tänka sig konsekvent genomförd broadcast över nätet ända fram till användaren. Man får då sändningarna sig tillhanda, ända fram till den avgiftspliktiga utrustningen, vare sig man vill eller inte. Det finns då heller inget sätt för utsändaren att veta om man tittar på strömmen eller inte. Denna varianten är likvärdig med vanlig TV-utsändning och det är också rimligt att den skall vara avgiftspliktig. Haken är bara att så görs aldrig. För mobilnäten skulle det till exempel betyda att olika TV-kanaler alltid skulle ligga i sändning från varje basstation, oavsett om det finns någon enhet inom basstationens täckningsområde som faktiskt vill ha någon av strömmarna.

Formuleringen i lagens förarbeten runt unicast/broadcast är klart lömsk. Exakt som den är formulerad är den helt korrekt. Broadcast används och broadcast är avgiftspliktigt. Man kan uttrycka det som att broadcast *används* men att det inte alls innebär att det *är* broadcast. Den glidningen i betydelsen är lätt att göra. Det det *är*, är unicast. Det det *är*, är ur systemets och användarens perspektiv. Vad som *används*, är ur implementationsteknikens synvinkel. Ordet broadcast i uttrycket "broadcast används" har en annan innebörd än ordet broadcast i uttrycket "broadcast är avgiftspliktigt". Det första hänför sig till implementationsnivån, det andra är på systemnivån. Formuleringen blandar begreppsnivåerna utan att göra detta klart för läsaren.

Detta är precis vad som hände i Förvaltningsrättens dom. Man kan utläsa ur domskälen att man för precis det resonemanget som skrivningen inbjuder till men som om man läser skrivningen noga, faktiskt inte alls står där. Kammarrätten väljer att vara tyst på den här punkten.

Grundprincipen bakom en individuell TV-avgift är att varje tittare skall betala för sitt eget nyttjande. För vanlig TV var man tvungen att säga att blotta innehavet av en TV var avgiftspliktigt, oavsett vad TV:n i praktiken användes till, att titta på SVT eller inte, av den enkla anledningen att det var det som gick att kontrollera (genom att smyga buskarna etc.).

Tack vare att distribution på nätet *inte* är broadcast så har man inte längre det problemet. Tack vare att all distributionen av SVT Play, alltså inklusive live-sändningar, är unicast går det alldeles utmärkt att ha koll på vem som tittar. Avgiftsmodellen kan nu fungera precis som tänkt. Den som betalar TV-avgiften får inloggningsuppgifter till SVT och kan ta del av sändningar etc.

Nu kan man invända att distribution över nätet alltid är att betrakta som "TV-utsändning". Men så gör inte lagens förarbeten. Man väljer att föra denna diskussion om broadcast kontra unicast och man konstaterar att broadcast är avgiftspliktigt. Det är då rimligt att dra slutsatsen att lagstiftaren anser att det spelar roll om distribution över nätet är broadcast eller unicast. Man skulle också kunna dra slutsatsen att unicast *inte* är avgiftspliktigt.

Lagen är skriven på det sätt som en lag skall vara skriven. Internet kan bete sig på olika sätt och man kan inte bara säga att Internet är samma sak som vanlig TV-utsändning. Man kan inte heller säga att Internet aldrig beter sig som TV-utsändning. Det beror på. Man måste föra en diskussion om när det är broadcast och när det inte alls beter sig som vanlig TV-utsändning. På detta sättet lämnar man öppet för framtida teknikutveckling liksom för en praxis att bildas som sedan kan justeras utan att själva lagen behöver ändras.

Nu kan man strunta i allt detta, köra över de strukturella skillnaderna och i stället helt rätt postulera att distribution över nätet är samma som traditionell distribution. Om man vill.

TV-mottagare

Definitionen av "TV-mottagare" är också besvärlig. Problemet är gränsdragningen. Det finns många olika sorters "internet-ansluten dator". Det finns hela skalan från multimedia-PC till inbrottslarm och elmätare. Någonstans upphör den internet-anslutna datorn att vara en TV-mottagare.

Domstolarna är nu tvungna att bestämma var den gränsen går. Problemet är inte *var* gränsen dras, problemet är *att* gränsen måste dras.

Man kan inte göra det med enkla begrepp som produktkategorier, dessa är otydliga och överlappar varandra kraftigt och situationen blir mycket snabbt helt absurd.

Gränsdragningen görs nu genom en uppsättning vägledande domar i olika instanser där då olika typer av internet-anslutna datorer har ansetts vara avgiftspliktiga eller inte. Senaste budet i Förvaltningsrätten är att en Pentium III-dator på 700 MHz *inte* är avgiftspliktig. Hur blir det med en på 800 MHz? 900? Hur blir det med billiga smartphones som är *svagare* än en Pentium III på 700 MHz? Om man tar hänsyn till grafikdelen? Om man tar hänsyn till senaste drivrutinens prestanda? Då har man ändå enligt tidigare domar förenklat situationen genom att helt bortse från mjukvaran som är installerad, man skall bara se till hårdvarans prestanda.

Man kan göra många flera invändningar i den här stilen, gå djupare in i den här problematiken men jag väljer av skonsamhet att stoppa här. Det är bara hela grundsituationen med att man använder så generella begrepp som "dator" och "kan visa strömmande media" som kriterium, som är så härligt ljuvlig klockrent "kört".

När SVT sedan uppdaterar mjukvaran i sin Play-server måste hela gränsdragningen göras om från början.

En lösning är att bara en dator *beväpnad med inloggningsuppgifter* till en betalvägg skall anses vara "TV-mottagare". Ungefär som med en vanlig TV-mottagare där kanalväljaren var den kritiska funktionen, väljer vi här att se inloggningen som den kritiska funktionen. Då har vi på ett teknikneutralt och allmänt vettigt sätt definierat en avgiftspliktig dator.

Problemet är nu i och för sig att vi har gjort det för något som enligt tidigare resonemang inte är en "TV-utsändning". Strikt logiskt skall en avgiftspliktig mottagare vara det som tar emot "TV-utsändning", alltså konsekvent genomförd broadcast över nätet. Sådana finns inte i och med att nätet inte används så, i alla fall inte i dagsläget.

Enligt min mening är den distribution över nätet som idag pågår *inte* är att betrakta som "TV-utsändning". Det *skulle kunna vara* "TV-utsändning" i lagens mening men av olika skäl så görs distributionen inte så. Som nätet fungerar idag är inte heller då en internet-ansluten dator att betrakta som en "TV-mottagare" i och med att "TV-utsändning" inte föreligger, alldeles oavsett problematiken med gränsdragningen.

Till sist frågan om SVT:s ansvar i det hela. SVT väljer själva, enligt uttalanden i media, att inte ha någon betalvägg med motiveringen att det inte står i samklang med deras ambition om öppenhet. Invändningen är givetvis att en betalvägg inte är mer eller mindre "öppen" än en TV-avgift, bägge kräver registrering och betalning, men SVT väljer att göra så.

SVT väljer alltså att ge tillgång till "TV-utsändningar" även till de som inte betalar TV-avgift. Detta gör man helt frivilligt och ytterst medvetet. Det kan knappast anses vara i linje med lagens intentioner att göra så, lagens grundtanke är och förblir att var och en skall betala för sitt eget nyttjande. Det hade varit lätt för SVT att realisera den principen på ett smidigt sätt.

Hade SVT valt att ha en betalvägg hade hela det här rabaldret aldrig uppstått.